

Kunnskapsdepartementet
P.b 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref.:

Vår ref 6463/10-2 Ingunn Hagen

Dato: 29.10.10

Høring NOU 2010:7 Mangfold og mestring. Flerspråklige barn, unge og voksne i opplæringsystemet

Vi viser til Kunnskapsdepartementets høringsbrev 21.06.2010, vedlagt ovennevnte rapport.

Departementet ønsker at tilbakemeldinger referer til hvilke kapitler som blir kommentert.

Høringen gjelder en omfattende gjennomgang av opplæringstilbudet til minoritetsspråklige barn, unge og voksne.

Utvalget som ble oppnevnt 24.oktober 2008 fikk et omfattende mandat, bl.a å foreta en helhetlig gjennomgang av opplæringstilbudet for minoritetsspråklige i barnehage, skole og høyere utdanning. Hensikten er å legge forholdene bedre til rette for at disse institusjonene kan gi et bedre grunnlag for utvikling, læringsutbytte, grunnleggende ferdigheter og for deltakelse i arbeidsliv og/eller høyere utdanning. Mandatet omhandlet også gjennomgang av finansiering, organisering, innhold, juridiske og økonomiske rammebetingelser, m.m

Arbeids- og velferdsdirektoratets hovedinntrykk er at utvalget har beskrevet, vurdert og gitt relevante forslag på omfattende temaer knyttet til mandatet. Vi ser det som positivt at mange av problemstillingene og forslagene er i tråd med og bygger videre på temaer som er behandlet i forsknings- og evalueringsrapporter, stortingsmeldinger, utredninger og erfaringskunnskap. På et overordnet grunnlag gis tilslutning til hovedkonklusjonene i rapporten.

Etter Arbeids- og velferdsdirektoratets vurdering er det helt avgjørende at unge og voksne med manglende grunnutdanning og grunnleggende ferdigheter kan få et nødvendig kunnskapsgrunnlag for å kunne oppnå en stabil arbeidstilknytning og unngå å bli avhengig av NAV. Det gjelder også i sterk grad minoritetsspråklige, hvor kunnskapsgrunnlaget er sterkt varierende og hvor analfabetisme er en realitet blant flere. NAV er også oppmerksom på at en stor gruppe minoritetsspråklig unge menn faller ut av videregående skole og har behov for

ARBEIDS- OG VELFERDS DIREKTORATET

Postadresse: Postboks 5, St. Olavs plass // 0130 Oslo

Besøksadresse: CJ Hambros plass 2 // 0164 Oslo
Tlf: 21070000 // Faks: 21070001

www.nav.no

bistand for å komme inn i arbeidslivet. Vi mener det er helt sentralt å følge opp mange av forslagene som fremkommer i utredningen.

Med utgangspunkt i de generelle kommentarene ønsker vi å fremheve følgende områder.

Norskopplæring

En rekke forslag handler om å styrke norskopplæringen.

Tilstrekkelige ressurser og tilrettelegging for norskopplæring til alle minoritetsspråklige med behov for dette, er nødvendige investeringer for at flere kan få et fotfeste i arbeidslivet og redusere tilstrømning til ledighet og passive ytelser i NAV. Forslag i rapporten som bidrar til dette, mener vi derfor bør følges opp videre. Vi mener også at det er viktig å utnytte handlingsrommet som allerede finnes innenfor lov og regelverk og at dette bør følges aktivt opp fra utdanningsmyndigheter og skoleeiere. Vi viser til utvalgets vurderinger og forslag i kap 9. Det bør også vurderes om ressurser er rimelig tilpasset mulighetene.

Finansiering av livsopphold under opplæring, jf kap 11 i rapporten

Utfordringer knyttet til finansiering av opplæring for voksne og livsopphold under opplæring, er drøftet og behandlet i en rekke utredninger, meldinger og rapporter, også omtalt i denne NOU'en. Etter Arbeids- og velferdsdirektoratets vurdering er det strategisk viktig å finne en løsning på hvordan livsopphold skal finansieres under opplæring. Det er nødvendig dersom flere voksne, herunder minoritetsspråklige og andre som er uten arbeidsinntekt, skal kunne gjennomføre grunnopplæring/opplæring for å øke sannsynligheten for jobb. Vi er imidlertid ikke enig med utvalgets forslag i kap 11.6 om at slik støtte til livsopphold forankres i NAV.

Direktoratets mener prinsipielt at de ordinære systemene bør videreutvikles og styrkes, bl.a når det gjelder studiefinansiering. Vi mener at livsopphold for voksne utenfor arbeidslivet, med svak utdanningsbakgrunn, må løses gjennom en styrking av stipendordningene i Statens lånekasse. Styrkingen må være så stor at voksne utenfor arbeidslivet kan ha en reell mulighet til å gjennomføre opplæring som alternativ til passive ytelser fra NAV. Det stilles ofte spørsmål ved dagpengeordningen og hvorfor man ikke kan kombinere dagpenger og utdanning. Her må det vises til formålet med denne ordningen som er en yelse kun ved bortfall av inntekt som følge av arbeidsledighet. Etter vår oppfatning er manglende ordninger for livsopphold til voksne ett av de største hindrene for at voksne med svak grunnutdanning og usikker arbeidstilknytning i større grad gjennomfører opplæring.

Tydeliggjøring av ansvar og utnyttelse av handlingsrom i utdanningssystemet

Analyser, vurderinger og forslag som utvalget gir i kapittel 6 om utfordringer knyttet til styring, ansvarsdeling mellom forvaltningsnivåer, kunnskap og etterlevelse av regelverk, m.v er etter vår oppfatning og erfaring viktig å følge opp. Behovet for klargjøring av ansvar, roller og styringsvirkemidler berører også samarbeidsområdene med NAV. På bakgrunn av erfaringer med implementering av den sentrale samarbeidsavtalen mellom KS og AD, evaluering av denne og tilbakemeldinger fra fylkene, er det etter Arbeids- og velferdsdirektoratets vurdering behov for å klargjøre ansvarsfordelingen i samarbeid om opplæring mellom NAV, fylke og kommune. Det bør tydeliggjøres og stilles større krav til at handlingsrom og muligheter innenfor opplæringslov, forskriften og andre styringsvirkemidler blir utnyttet og praktisert av fylkeskommunale enheter og kommuner ved opplæring til både

ungdom og voksne. Dette inkluderer evne og vilje til å organisere opplæringstilbud slik at de er tilpasset voksnes livssituasjon og behov for pedagogisk tilrettelegging også minoritetspråklige. Erfaring fra en rekke prosjekter med og uten NAVs medvirkning tyder på at dette kan bidra til å redusere ledighet, passivitet og tilstrømning til NAVs ytelser. Vi er åpen for dialog om klargjøring av ansvarsforhold som berører samarbeid mellom NAV og kommunesektoren. En slik avklaring mener vi kan gi rom for innsparinger i trygdeutgifter, økt produktivitet og inntekter som følge av at flere får innpass i arbeidslivet.

Vennlig hilsen

Joakim Lystad
Arbeids- og velferdsdirektør

Sven Ove Svensson

Kopi: Arbeidsdepartementet